Puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Sisäministeriön poliisiosaston lausunto puolustusvaliokunnalle hallituksen esityksestä aluevalvontalain muuttamiseksi HE 56/2017 vp

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt sisäministeriöstä asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikosta mainitusta hallituksen esityksestä.

Sisäministeriön poliisiosasto lausuu asiassa seuraavaa.

Aluevalvontalain (755/2000) tarkoittamalla tavalla alueellisen koskemattomuuden turvaaminen ja vihamielisen toiminnan torjuminen on ensisijaisen tärkeää ja hallituksen esityksessä tarkoitettuja tavoitteita pidetään hyvinä ja tarpeellisina. Suomen on voitava ryhtyä alueellisen koskemattomuuden turvaamiseksi tarpeellisiin torjuntatoimenpiteisiin pikaisesti riippumatta siitä, onko valtiollinen sotilaallinen toimija varustautunut tunnuksilla vai ei. Poliisin kannalta keskeistä hallituksen esityksessä on se, että muutoksen myötä ei synny tilanteita, joissa tilanteiden johtosuhteet sekoittuvat tai ei ole selvää, kuuluuko tilanteen hoitaminen ensisijaisesti poliisille vai puolustusvoimille. Johtosuhteiden sekoittuminen olisi omiaan myös heikentämään riittävän nopeisiin torjuntatoimenpiteisiin ryhtymistä ja siten heikentämään esityksen tavoitetta. Hallituksen esitys on tästä poliisin näkökulmasta kannatettava.

Sisäministeriön poliisiosasto on antanut lausuntonsa hallituksen esitysluonnoksesta puolustusministeriölle ja lausunto on huomioitu hallituksen esityksessä hyvin.

Aluevalvontalain soveltamisalaan ei enää olla esittämässä muutosta ja lisäksi tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän määritelmään on tehty ehdotetut muutokset. Poliisiosasto esitti huolenaan, että järjestäytyneen rikollisryhmän ja terroristiryhmän määritelmien ja tunnusmerkistöjen käyttämisellä aiheutetaan vaara eri toimijoiden tunnistamisen vaikeutumiselle. Esitykseen on tehty ehdotetut muutokset eli määritelmässä korostuu se, että kyseessä on sotilasosastoon rinnastuva ryhmä ja että ryhmän on toimittava vieraan valtion toimeksiannosta tai sen suostumuksella. Lisäksi ryhmän sotilaallista luonnetta korostaa se, että ryhmän tulee olla sotilaallisesti järjestäytynyt. 2 §:n 5 a kohdan tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän määritelmää voidaan siten pitää esitetyssä muodossaan kannatettavana.

Sisäministeriö on lisäksi lausunut, että aluevalvontaviranomaisilla olisi oikeuden sijaan oltava velvollisuus luovuttaa toisilleen tunnuksettomia sotilaita koskevia tietoja. Tältä osin aluevalvontalakiin ei esitetä muutosta, mutta todetaan, että yhteistyön kehittämiselle ja tietojenvaihdolle ei ole lainsäädännöllistä estettä, jolloin esitettyyn tarpeeseen ei ole tarpeen vastata lainsäädäntöä muuttamalla vaan yhteistyötä kehittämällä. Lisäksi todetaan, että viranomaisyhteistyön avulla voidaan tunnistaa, kuuluuko uhka ensisijaisesti sisäisestä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten toimivaltaan vai onko kyseessä alueellisen koskemattomuuden loukkaaminen.

Poliisiosasto pitääkin tärkeänä, että yhteistyötä kehitetään ja huolehditaan siitä, että tiedonvaihto on esityksessä tarkoitetuissa tilanteissa riittävää. Kuten esityksessä todetaan, viranomaisten kesken tulisi olla riittävä tilannetietoisuus mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jo ennen tilanteen kehittymistä vakavaksi turvallisuusuhaksi.

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023
Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Erottajankatu 2
Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

Toisaalta sisäministeriö korostaa, että tilanteen kehittyessä vakavaksi myös tiedonvaihdon merkitys korostuu entisestään.

Sisäministeriö pitää esitystä ja sen tavoitetta kokonaisuudessaan tärkeänä ja katsoo, että poliisin kannalta keskeisimmässä asiassa eli tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän määritelmässä on huomioitu hyvin poliisiosaston näkemykset.

Poliisiosastolla ei ole muuta lausuttavaa asiassa.

Erityisasiantuntija Heli Heikkola

Tiedoksi

Ministeri Risikko
Kansliapäällikkö Nerg
Eritysavustaja Rönnholm
Erityisavustaja Rytilä
Johdon sihteerit Sademies, Vihervirta, Joensuu, Landström
Osastopäällikkö Aaltomaa
Lainsäädäntöjohtaja Laitinen
oikeus@intermin.fi